

Fågelinventering Nimmern 2022

En brun kärrhök har retat upp en tofsvipa nära Nimmern, våren 2022.

Delrapport 1, 2022,
inom projekt "Vattenvårdsprojekt Nimmern"
2022-08-25
C-J Natur

Detta projekt har medfinansierats av Havs- och vattenmyndigheten genom anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö.

Foton: C-J Natur

www.cjnatur.com

Bakgrund och syfte

Fågel är en viktig artgrupp i sjöar då dessa svarar på födotillgång, vatten- och biotopkvalitet. Olika arter är beroende av olika miljöer. En sjö som innehåller långgrunda avsnitt, tät vegetation i skyddade områden, bra sikt i vattnet, stengrund och ett varierat växt- och djurliv kan hålla en stor fågelfauna. Detta gäller häckande, stationär och rastande fågel. Bra fågelsjöar brukar vara grunda och innehålla många typer av miljöer. Fisk konkurrerar med fågel om födotillgången och flertalet arter är beroende av god sikt i vattnet för att hitta föda. Fågelfaunan i och runt en sjö speglar områdets miljö.

I många hårt näringsbelastade sjöar med återkommande algbloomningar och svag undervattensvegetation är fågelfaunan gles. Reduktionsfiske kan gynna fågellivet i en sjö (Hanson & Bitler, 1994). När miljöerna förbättras svarar fåglarna ofta positivt på åtgärderna. I Ringsjön, som har en lång serie med data, har fågel svarat positivt på utförda reduktionsfisken (Ekoll, 2018). Där visade inventering av rastande fågel positiv trend hos knölsvan, skedand, sothöna, sångsvan, knipa, vigg och skäggdopping.

I skånska Hammarsjön genomfördes inventering av fågel 2017, som en uppföljning till tidigare inventeringar. Bland arter som gått tillbaka kraftigt kan nämnas skäggdopping, sothöna, knölsvan, skrattmåsk och fisktärna. Orsaker som nämns i utvärderingsrapporten är allt brunare och grumligare vatten (Olofsson, 2017).

Olika arter föredrar olika typer av föda. Knölsvan, sothöna och sångsvan är växtätare, knipa och vigg äter främst bottendjur och skäggdopping är främst fiskätare. Knölsvanen är en art som gärna äter vattenpest.

Syftet med inventeringen vid Nimmern var att dokumentera fågelfaunan och bedöma om utförda åtgärder har haft inverkan på fågel. Vidare är inventeringen tänkt att kunna följas upp med några års mellanrum.

Metoder

En förstudie genomfördes där fynd i Artportalen från våren 2022 sammanställdes.

Under perioden 18-21 maj och 11-14 augusti 2022 och genomförde C-J Natur en inventering av fågel vid Nimmern. Inventeringen utfördes genom att med båt åka runt sjön och räkna fågel. Även landmiljöer runt sjön ingick.

Artfynd har lagts in i det nationella inrapporteringsystemet Artportalen.

Förstudie - Inrapporterade fynd 2022

Vid sökning i Artportalen av inrapporterade fåglar vid Nimmern under 2022 (jan-maj) så fanns noteringar om 55 olika arter. Några fynd som sticker ut är brun glada, brunand och svarttärna. Antalet fåglar var stort för flera arter; skrattnås 200 st, gräsand 80 st, storskrake 60 st och vigg 80 st. Tabellen nedan redovisar inrapporterade fåglar.

Rödlistkategori	Art	Antal (flest sedda vid ett tillfälle)
VU (sårbar)	Backsvala	2
VU	Bläsand	6
VU	Gråtrut	2
VU	Hussvala	10
VU	Kricka	2
VU	Stare	20
VU	Svarttärna	1
VU	Tofsvipa	10
NT (nära hotad)	Drillsnäppa	2
NT	Fiskmåås	2
NT	Gulspurv	2
NT	Havsörn	2
NT	Mindre hackspett	2
NT	Rörsångare	1
NT	Skrattnås	200
NT	Svart rödstjärt	1
EN (starkt hotad)	Brun glada	1
EN	Brunand	1
EN	Tornseglare	15

	Dubbeltrast	1
	Dvärgmåå	1
	Enkelbeckasin	1
	Fisktärna	30
	Gransångare	1
	Gråhäger	1
	Gråsparv	4
	Gräsand	80
	Gök	2
	Göktyta	1
	Kanadagås	12
	Kattuggla	2
	Knipa	21
	Knölsvan	14
	Ladusvala	30
	Lärkfalk	2
	Lövsångare	5
	Morkulla	1
	Ormvråk	1
	Röd glada	1
	Salskrake	30
	Silvertärna	2
	Skogsduva	1
	Skogssnäppa	1
	Skäggdopping	65
	Snatterand	6
	Sothöna	10
	Storskarv	20
	Storskrake	60
	Svarthakedopping	2
	Svarthätta	2
	Sångsvan	5
	Talgoxe	1
	Trädgårdssångare	2
	Trädkrypare	1
	Vigg	80

Resultat och diskussion

Totalt noterades 59 st fågelarter, enligt lista nedan. Om man summerar hela artlistan blir detta 1811 st fåglar.

Totalt observerades ca 500 fågelindivider i maj, ca 1500 individer i augusti.

I maj var det ca 300 fåglar som man brukar kalla sjöfågel, i augusti ca 1000.

Det är tydligt att fågel har ökat mycket efter genomförda åtgärder. När undertecknad besökte sjön i maj 2016 (samma tid som vid fågelinventeringen) vid ett veckolångt braxenfiske så var antalet fågelindivider i sjön högst ett 100-tal. I samband med provfisket i augusti 2020 så uppskattas det ha varit runt 200-300 fåglar som observerades.

Arter som dominerade 2022 var knölsvan, skäggdopping, knipa, grågås, tornseglare, snatterand och kanadagås under våren och fiskmå, gråtrut, skrattmå, grågås och gräsand i augusti. Skäggdopping fanns glädjande med 60 individer under våren vilket får betecknas som mycket för en sjö av Nimmerns storlek. Många skäggdoppingar var upptagna med att bygga bo. Snatterand är en art som man främst hittar i grunda sjöar som liknar våtmarker, vid Nimmern observerades dessa tillsammans med skäggdopping. Arterna som dominerade i augusti var vanliga arter som minskat i landet totalt. Dessa noterades i relativt högt antal.

Det är en tydlig indelning var fåglarna hittar sin nisch i Nimmern. I sjöns västra delar som är grunda och har mer mjukbotten och mer undervattensvegetation trivs skäggdopping och andfåglar. I utloppet trivs sångare och arter som vill ha täta vassar. Här födosöker rovfåglar som glada, fiskgjuse och kärrhök. Runt de stenpartier som finns i norr och söder har trutar, måsar och tärnor passande habitat. Knipa och gräsand rör sig runt sjön på jakt efter föda i kanterna. Skarven fanns främst vid stenblocken i norr och på uddar i söder. Havsörn sågs främst längs sjöns östra sida. Gäss trivs på de nyslagna åkrarna i söder och tillbringar dagarna ute på sjön.

Totalt noterades 19 rödlistade fågelarter. Dessa redovisas nedan med möjliga orsaker till nedgång **nationellt sett**:

Gulsparv (NT, nära hotad) – har minskat i och med förändringar i jordbruket

Gråkråka (NT, nära hotad) – ändrad sophantering, konkurrens från korp

Fiskmå (NT, nära hotad) – ändrad sophantering kan vara en orsak

En fiskmå som spanade efter byten över Nimmern yta!

Havsörn (NT, nära hotad) – tillgång på gamla boträd är viktigt och arten är känslig för exploatering

Skrattmå (NT, nära hotad) – orsaker till minskningen är svårtydda

Tofsvipa (VU, sårbar) – förändrad markanvändning och ändrat jordbruk

Svartvit flugsnappare (NT, nära hotad) – Avverkning och borttagning av lövträd

Tornseglare (EN, starkt hotad) – avverkning av gamla träd och exploateringar

Spillkråka (NT, nära hotad) – förändrade skogsmiljöer

Duvhök (NT, nära hotad) – avverkningar och förändrade biotoper

Rörsångare (NT, nära hotad) – förändrade vattenmiljöer i och med utdikning/torrläggning

Fina miljöer för rörsångare bland tät vass i utloppet.

Grönfink (EN, starkt hotad) – en sjukdom har drabbat arten starkt, pesticider och ändrat jordbrukslandskap

Stare (VU, sårbar) – förändrat jordbrukslandskap

Hussvala (VU, sårbar) – färre boplatser, minskad födotillgång

Hornuggla (NT, nära hotad) – ett förändrat odlingslandskap

Entita (NT, nära hotad) – förändrat skogslandskap

Gråtrut (VU, sårbar) – komplicerade samband men minskad födotillgång, försämrade habitat och tiaminbrist nämns

Berguv (VU, sårbar) – miljögifter, förändrade habitat och förbjuden insamling av ägg är stora hot

Drillsnäppa (NT, nära hotad) – eutrofiering, igenväxning och störning av människor nämns som påverkansfaktorer

Det är självfallet så att fåglar rör på sig ständigt, ena dagen kan de vara vid Nimmern, nästa dag i Åsunden, Järnlunden eller vid andra sjöar i närheten. Detta bör man ha i åtanke och det kan vara en totalökning av fåglar i ett större område eller region som gör att det blir mer

fågel på vissa lokaler. Det man kan säga gällande Nimmern är att betydligt fler fåglar vill vara i sjön vilket visar att miljöerna är mer passande än tidigare.

En annan faktor värd att nämna är om en lokal blir mer attraktiv så kommer fler personer att besöka den och fler rapporten kommer in. Detta kan göra det svårt i en del fall att säga om en art minskat eller ökat. Denna inventering gör ett försök att kvantifiera fågelbeståndet vid Nimmern. Om inventeringen görs om så blir måttet bättre och bättre. Det viktigt att försöka göra inventeringen på liknande sätt och vid liknande tid på året.

Mycket "vitfågel" var det på Nimmern hela säsongen 2022!

Artlista

Följande arter/antal observerades (flest antal fåglar vid observerade ett tillfälle)

60 knölsvan (ett par hade 8 ungar i augusti)

3 sångsvan (ett par med unge i augusti)

4 gulsparv

60 skäggdopping

5 ringduva

5 gråkråka

3 sädesärla

12 snatterand

5 vigg

80 storskarv

25 knipa

2 gök

3 fisktärna

400 grågås (stora grupper i augusti)

2 silvertärna

50 fiskmå

3 havsörn

200 skrattmå

6 trana

Trevligt inslag på Nimmern: ett par av sångsvan med unge!

2 brun kärrhök (en obs på våren och 1 hona och 1 hane observerades i augusti)

2 tofsvipa

150 gräsand

4 svartvit flugsnappare

1 röd glada

30 tornseglare

1 större hackspett

1 spillkråka

1 duvhök

5 tamduva

1 rörsångare

2 grönfink

4 pilfink

15 kanadagås

10 stare

30 gråhäger

500 kaja (stora grupper drog fram över sjön i augusti)

Gladan som sågs i princip varje dag segla runt över Nimmern! Tur att flygplanet går mycket högre än gladan!

20 ladusvala

10 hussvala

1 hornuggla? (hördes på långt håll (därav ?) i maj, nattetid)

5 korp

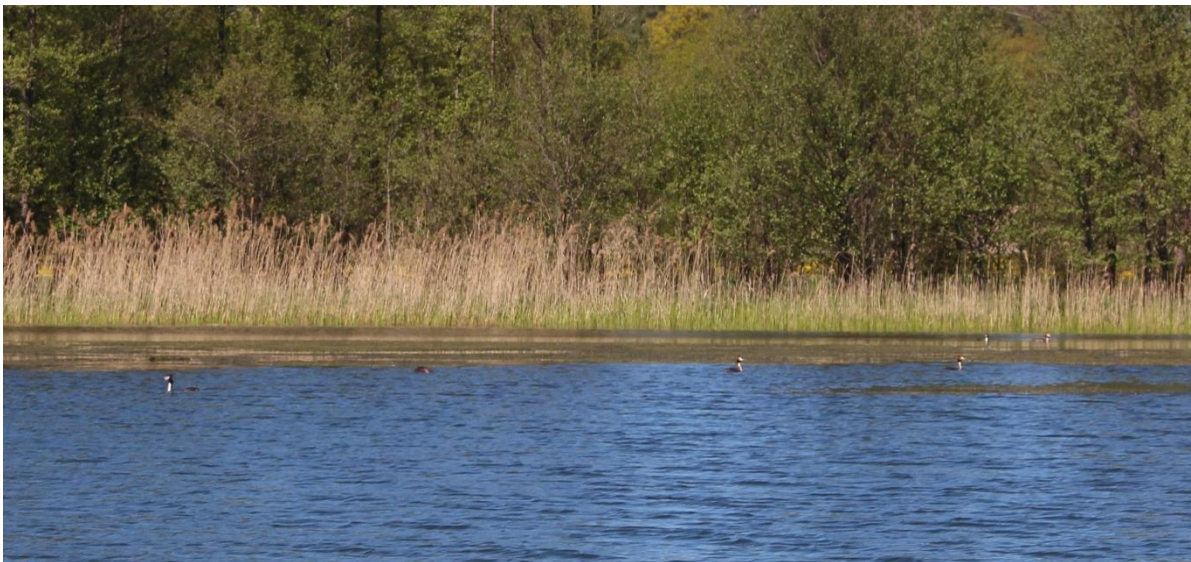
1 nötskrika

3 blåmes

4 talgoxe

2 nötväcka

1 koltrast
2 gråsparv
2 bofink
1 svarthätta
1 entita
50 gråtrut
1 ormvråk
1 fiskgjuse
1 skogsduva
1 sparvhök
3 drillsnäppa
1 kattuggla
1 berguv (hördes flera nätter)
8 storskrake
4 skata

Skäggdopping får ses som en karaktärsart för sjöar som Nimmern! 60 st är ett positivt antal!

Summering

Den fina fågelsjö som Nimmern nu har blivit beror till stor del på de genomförda vattenvårdsåtgärderna som gett ett klarare vatten och mer undervattensvegetation. Fåglarna har svarat på ökad födotillgång.

Inventeringen visar att det är mycket fågel vid Nimmern. Arter som minskat i många sjöar uppvisar positivt antal. Sjön uppvisar 2022 en mycket stor förändring gällande fågel, i positiv riktning.

Åtgärder som kommer att föreslås i vattenvårdsplanen kommer även att ha betydelse för fågel i det långa loppet. Åtgärder kan göras både i sjön och i närmiljön.

Vattenägare som bott vid sjön under lång tid nämner att de aldrig tidigare sett så mycket fågel vid Nimmern. Detta gäller både sjöfågel och rovfåglar. Detta måste ses som ett gott tecken.

Sammantaget indikerar inventeringen att åtgärderna som genomförts har haft positiv effekt på fågel.

Referenser

Ekoll. 2018. Sjöfågel i Ringsjön -har antalet rastande fåglar påverkats av reduktionsfisket? Ringsjöns vattenråd.

Olofsson, P. 2017. Hammarsjöns häckande fåglar - Inventering 2017 och utveckling sedan 1956. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike. Rapport: 2017:06.

Hanson M. A. & Bitler M. G. (1994). Responses to food web manipulation on a shallow waterfowl lake. *Hydrobiologia* 279/280: 457-466.

SLU och Artdatabanken. 2022. Artfakta. Fakta om Sveriges fågelarter.

SLU och Artdatabanken. 2022. Artportalen.

Knölsvanen har ökat betydligt i Nimmern! Här ett ståtligt par som trivdes intill udden på Väsby. Svanarna hittar säkert mycket föda i och med all vattenpest!